Beheerplan 2025 - 2042

Beheer- en uitvoeringsplan:

Buiten bewegen, beleven, spelen en ontmoeten

oktober 2024

Gemeente Raalte

Inhoudsopgave

Samenvatting

Inleiding

1. Wetgeving en beleidskader 05
   - 1.1 Wettelijke kaders
   - 1.2 Omgevingsvisie: Horizon 2040
   - 1.3 Beleidskader: Speelbeleid
   - 1.4 Beleidskader: Beheerplan Toekomstig openbaar groen
   - 1.5 Beleidskader: Sportakkoord

2. Huidig areaal 08

3. Ambities voor uitvoering 10
   - 3.1 Het belang van bewegen, beleven, spelen en ontmoeten
   - 3.2 Ambities voor uitvoering

4. Beheerplan 12
   - 4.1 Inspectie
   - 4.2 Onderhoud
   - 4.3 Huidige situatie
   - 4.4 Conclusies en aanbevelingen

5. Uitvoeringsplan 2025- 2042 16
   - 5.1 Wat gaan we doen?
   - 5.2 Wat voor investering is hiervoor nodig?
   - 5.3 Wanneer gaan we het doen?
   - 5.4 Actielijst

6. Kaders voor uitvoering 19

Bijlagen:
- I. Onderzoeksrapport Raalte extern
- II. Fotoboek Raalte extern
- III. Uitvoeringsprogramma (excel) extern

Leeswijzer

In hoofdstuk 1 worden de wettelijke en beleidskaders geschetst voor dit uitvoeringsplan.

Hoofdstuk 2 beschrijft het huidige areaal. Hoeveel ingerichte speel- en sportplekken zijn er en hoeveel toestellen en valdempende ondergronden staan hier op geplaatst. Ook wordt er beschreven wat de leeftijd van de toestellen is en wat de waarde is van het areaal.

In hoofdstuk 3 staan de ambities voor dit uitvoeringsplan beschreven. Eerst wordt er kort ingegaan op de meerwaarde van bewegen, beleven, spelen en ontmoeten. Daarna worden ambities geschetst die leidend zijn bij het uitvoeren van het uitvoeringsplan.

In hoofdstuk 4 is uitgewerkt hoe het beheer nu wordt verzorgd en hoeveel budget hier voor is. Dit wordt vergeleken met hoeveel budget noodzakelijk is volgens richtbedragen.

In hoofdstuk 5 is het uitvoeringsplan uitgewerkt. Er wordt beschreven wat we gaan doen (hoe gaan we locaties herinrichten?), daarna wordt er ingegaan op wat voor investering het vraagt. Hierin wordt een vergelijking gemaakt tussen het beschikbare budget en het benodigde budget. Daarna wordt er beschreven wanneer locaties in aanmerking komen om heringericht te worden. Als laatste is er in dit hoofdstuk nog een actielijst opgesteld.

In hoofdstuk 6 worden kaders en richtlijnen beschreven die ondersteunen bij het uitvoeren van het uitvoeringsplan.

Uitgave
Gemeente Raalte - oktober 2024
Tekst - onderzoek - vormgeving
Speelplan BV.
Samenwerking
Wendy Busscher (Gemeente Raalte)

Gemeente Raalte
Speelplan

Samenvatting

Hoofdlijnen van het beheerplan

In het voorliggende beheer- en uitvoeringsplan: Buiten bewegen, beleven, spelen en ontmoeten omschrijven we hoe we de komende 17 jaar de openbare speel, sport en ontmoetingsruimte gaan onderhouden en inrichten. Met het plan willen we onze ambities en (uitvoerings)kaders vastleggen.

Met dit beheerplan sluiten we aan op verschillende vastgestelde beleids- en beheerdocumenten binnen de gemeente. Zo geeft dit beheerplan invulling aan kernopgave 2 van de omgevingsvisie (2020) en het herziende speelbeleid (2023). Daarnaast sluiten we aan op actuele thema's als 'klimaatadaptatie', 'leefbaarheid', 'gezond en actief leven' en 'inclusie en diversiteit' door aan te sluiten op het beheerplan toekomstig openbaar groen (2022) en het Sportakkoord (2023).

Uit deze koppelingen, ons veldwerkonderzoek en het participatie onderzoek zijn drie ambities voortgekomen:

- **Ambitie 1: integrale aanpak.** De uitvoering van dit plan gaan we doen met inwoners, ketenpartners en specifieke doelgroepen in de gemeente. Samen met deze doelgroepen zorgen we dat de openbare speel-, sport- en ontmoetingsruimte past bij de wensen van de gebruikers.
- **Ambitie 2: Gezonde buurt.** Door in te zetten op een divers netwerk van goede centrale buurtplekken, aangevuld met steunplekken en vrije beweegruimte ontstaat er een passend aanbod, waar nodig dicht bij huis, voor alle inwoners (jong en oud).
- **Ambitie 3: Athletic Skills Model (ASM).** We zetten het ASM-gedachtegoed in om diversiteit in de beweegvriendelijke buurten te creëren. De focus ligt in eerste instantie op 'aandachtswijken'.

Huidige areaal

Binnen de gemeente beschikken we over 170 formele, openbare speel- en sportplekken met daarop 725 speel- en sporttoestellen en 202 (valdempende)ondergronden. Van alle locaties zijn:

- 110 locaties getypeerd als kleine speelplek (ofwel de steunplekken);
- 23 locaties als centrale buurtplek (waarvan 7 locaties alleen met sporttoestellen zijn ingericht);
- De overige 37 locaties zijn kleine locaties met een beperkte speel- of sportwaarde of overige locaties die bijvoorbeeld deels in beheer zijn van de gemeente.

Het areaal (bestaande uit toestellen en ondergronden) heeft een cataloguswaarde van € 3.1 miljoen. Om toestellen en ondergronden te vervangen is een vervangingsbudget nodig. Binnen een vervangingsbudget wordt er rekening gehouden met indexatie, de kosten voor plaatsing en grondwerk en de kosten voor VAT (voorbereiding, administratie en toezicht). Het vervangingsbudget is ongeveer € 5 miljoen.

Beheerplan

Het beheren van de openbare sport- en speelruimte bestaat uit het onderhouden van speeltoestellen, het onderhouden van ondergronden en het inspecteren van de openbare ruimte. Gebaseerd op richtbedragen gebaseerd op het huidige areaal verwachten we dat de kosten voor het goed onderhouden van de locaties uitkomt op € 136.600,- per jaar.
Het onderhoudsbudget voor Raalte in 2025 is € 40.410,-. Boven op dit budget beschikt de gemeente over een eigen dienst die (medewerkers buitendienst en Productie) die onderhoudswerkzaamheden uitvoeren. Deze uren vertegenwoordigen een waarde van € 52.000,- per jaar, waardoor het totale onderhoudsbudget € 92.410,- per jaar is.
Het verschil tussen het benodigde en het beschikbaar onderhoudsbudget zit in de manier van onderhoud aan zandondergronden en het verschil tussen een internuurtarief en extern (aannemers) uurtarief. De verwachting is dat het beschikbare onderhoudsbudget voldoende is.

Uitvoeringsplan

We gaan locatie gericht werken. Elke locatie heeft een uitvoeringsadvies met uitvoeringsbudget. Er zijn drie uitvoeringsadviezen: locaties behouden (locatie houdt dezelfde functie in de buurt), impuls (er is extra budget om de locatie te verbeteren), omvormen (locatie krijgt een alternatieve inrichting). In het uitvoeringsplan wordt er voorgesteld om 145 locaties te behouden, krijgen 24 locaties een impuls en worden er 25 locaties omgevormd. De kosten voor het uitvoeren van het volledige plan is € 4.715.000,-. Met een looptijd van 17 jaar is er gemiddeld een vervangingsbudget nodig van € 277.352,- per jaar. Het huidige investeringsbudget kijkend naar de komende 7 is (2025-2031) gemiddeld € 166.500,- (inclusief uren eigen dienst).

Om een bijdrage te kunnen blijven leveren aan leefbare toekomstbestendige dorpen en wijken en de groeiopgave is in de meerjarenbegroting 2025-2028 voorgesteld om extra vervangingsbudget van gemiddeld € 100.000,- per jaar beschikbaar te stellen. Dit gemiddelde is gebaseerd op de benodigde investeringsbedragen 2025 t/m 2031. Hiermee kan geïnvesteerd worden in de maatschappelijke meerwaarde van de openbare ruimte en wordt er aan de voorzijde geïnvesteerd op gezondheid van onze inwoners.

Inleiding

Aanleiding

Het huidige ‘beheerplan spelen’ dateert uit 2007 en is aan vervanging toe. Eind 2023 is het nieuwe speelruimtebeleid ‘Buiten bewegen, beleven, spelen en ontmoeten’ vastgesteld. Het speelruimtebeleid heeft een doorvertaling nodig naar de praktijk met wat we hebben, hoe onderhouden we het, hoe vervangen we het en wat kost dit. De doorvertaling van het beleidsdocument is dit beheerplan.

Werkwijze

Om een goed beheerplan te schrijven is gekeken naar de speel- en sportplekken binnen de gemeente, maar ook naar de rest van de beleef- en ontmoetingsplekken in de gemeente. Hierbij is gelet op de mogelijkheid om goed buiten te spelen en bewegen, maar ook op thema’s als diversiteit, bereikbaarheid en inclusiviteit (toegankelijke speelruimte voor inwoners met een beperking), klimaatbestendigheid en de huidige staat.

Naast het veldwerkonderzoek hebben we ook een participatieonderzoek uitgevoerd. We hebben gewandeld met kinderen van verschillende basisscholen en we hebben gesproken met jongerenwerkers en jongeren zelf. Daarnaast hebben we tijdens een groot overleg gesproken met interne en externe ketenpartners die door hun contacten met inwoners, jongeren/scholieren en minder validen belang hebben bij een goed ingerichte openbare ruimte waarin ruimte is voor sporten, spelen, beleven en ontmoeten. Als laatste hebben we gemeente breed een enquête uitgezet om alle inwoners een kans te geven hun mening te uiten over de mogelijkheid om buiten te bewegen, beleven, spelen en ontmoeten.

Naast het analyseren van de fysieke ruimte zijn ook andere relevante beleidsstukken geanalyseerd. Zo ontstaat er een beheerplan dat breed gedragen wordt binnen de gemeente Raalte.

1. Wetgeving en beleidskaders

1.1 Wettelijke kaders

Er bestaat geen wettelijke verplichting voor gemeentes om speel- en ontmoetingsplekken aan te leggen. Buitenspelen zelf is wel (en niet voor niets) een recht! Jeugdigen hebben net als volwassenen behoefte aan en recht op mogelijkheden om te ontspannen en te recreëren. Dit recht is vastgelegd in artikel 31 van het Internationale Verdrag voor De Rechten van het Kind, dat in 1995 door de Nederlandse overheid is geratificeerd. Artikel 31 van de Rechten van het Kind (Verenigde Naties):

"Het kind heeft recht op rust en vrije tijd, om te spelen en op recreatie, en om deel te nemen aan kunst en cultuur. Kinderen moeten daarvoor de tijd hebben en er moet ongevaarlijk en leuk speelgoed zijn en veilige speelplekken. Dit geldt voor alle kinderen, dus ook voor kinderen in ontwikkelingslanden, of voor kinderen met een handicap. Speelplekken moeten er niet alleen voor kleine kinderen zijn. Er moeten ook plekken zijn voor tieners om zich te kunnen vermaken."

Het voorzien in formele speelplekken is een aanbeveling om buiten- spelen, bewegen, en ontmoeten te faciliteren en te stimuleren. Een gemeente is vrij om hier invulling aan te geven. Voor de inrichting van de formele speelplekken is wel specifieke wetgeving vastgesteld in de vorm van het Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen (WAS). Hierin staat onder andere:

- iedereen die te maken heeft met de ontwikkeling, het beheer of de (veiligheid) inspecties van speelruimte en-toestellen moet zich aan het WAS houden;
- dat speelplekken en de toestellen veilig moeten zijn, bij plaatsing en in beheer;
- een verwijzing naar de Europese normen voor speeltoestellen (o.a. EN 1176). Als een toestel voldoet aan de gestelde normen, wordt verondersteld dat het toestel veilig is. Een producent of beheerder kan ook op een andere wijze voldoen aan het vereiste veiligheidsniveau (bijvoorbeeld door een risicoanalyse uit te laten voeren). Dit dient dan wel te worden geregistreerd;
- dat speeltoestellen periodiek geïnspecteerd en goed onderhouden moeten worden tijdens de levensduur van een speelplek;
- van elke speelplek en elk speeltoestel een registratie bijgehouden moet worden van de inspecties en het onderhoud maar ook van bijvoorbeeld reparaties en ongevallen.

1.2 Omgevingsvisie: Horizon 2040

Het centrale deel van de omgevingsvisie is de horizon van de gemeente Raalte in 2040 met een perspectief op onderstaande kernopgaven waar we samen aan werken:

1. Hoe geven we vorm en invulling aan de ontwikkelingen in het buitengebied, zodat het een prettige plek blijft om te wonen, werken, ondernemen en recreëren?
2. Hoe zorgen we dat bestaande wijken en dorpen leefbaar en aantrekkelijk blijven?
3. Hoe creëren we de optimale randvoorwaarden voor wonen, werken, ondernemen en recreëren in Raalte?

Voor het beheerplan spelen is vooral kernopgave 2 van belang. Hier zijn vijf ontwikkelrichtingen beschreven:

- Wij kiezen voor toekomstbestendige dorpen en wijken: energieneutraal, klimaatadaptief, gezond, veilig en levensloopbestendig. Wij zien hierbij een belangrijke regisserende rol voor de gemeente, die de samenwerking zoekt met andere partijen, stimuleert en aansluit bij waar de energie in de samenleving zit.
- Wij kiezen voor de inzet van flexibele en collectieve woonconcepten bij nieuwbouw en transformatie. Zo zorgen we voor diversiteit en doorstroming en hebben onze wijken en dorpen in de toekomst meer te bieden.
- Wij kiezen voor samenwerken aan voldoende ontmoetingsplekken in elk dorp en een goede bereikbaarheid van voorzieningen wanneer die op strategische plekken geclusterd zijn, zoals in het centrum van Raalte en Heino.
- Wij kiezen voor nieuwbouw en transformatie binnen bestaand bebouwd gebied waarbij woningbouw zo min mogelijk ten koste gaat van waardevol groen, binnen en buiten de kern.
- We staan open voor woningbouw voor een bovenlokale behoefte. We houden onze dorpen leefbaar door in elk dorp ruimte te geven voor woningbouw en bedrijvigheid zodat minimaal de autonome groei van bevolking en bedrijvigheid kan worden opgevangen.

1.3 Beleidskader: Speelbeleid

In het voortraject van dit beheerplan is de Nota herziening speelbeleid: Buiten bewegen, beleven, spelen en ontmoeten (2023) vastgesteld. Deze nota omschrijft de beleidskaders waarvanuit dit beheerplan is opgesteld. In de beleidsnota worden visies beschreven op het gebied van buiten bewegen, buiten beleven, buiten spelen en buiten ontmoeten.

De gemeente Raalte heeft de volgende visie opgesteld voor het buiten bewegen, beleven spelen en ontmoeten:

'De gemeente Raalte werkt aan een leefomgeving die uitnodigt tot het met plezier Buiten Bewegen, Beleven, Spelen en Ontmoeten om zo bij te dragen aan de fysieke en mentale gezondheid van alle inwoners.'

Buiten bewegen
De gemeente Raalte zet een uitnodigende, beweegvriendelijke en gezonde leefomgeving centraal in het beleid. Dit komt tot uitdrukking in een samenhangend aanbod van voorzieningen. De juiste voorzieningen op de juiste plek. In de uitvoering komt dit tot uitdrukking in een levensloopbestendige openbare ruimte, die veilig en goed toegankelijk is, met routes en verbindingen met het buitengebied. Het plaatsen van speel-/ sport- en/of beweegtoestellen
kan hieraan bijdragen, dit doen we door in verbinding te komen met scholen, sportvoorzieningen, sportverenigingen en zorginstellingen (meervoudig gebruik van voorzieningen, o.a. toestellen op bovenwijks- of dorpsniveau.

Buiten beleven
Voor het bevorderen van het buiten beleven zet de gemeente Raalte in op het aanbieden van aantrekkelijke (verblijfs)plekken, waar wat te zien en ervaren is. Natuurbeleving, groen en landschappelijke kwaliteiten dragen hieraan sterk bij evenals beeldende kunst. Ook kleinschalige alledaagse voorzieningen of grotere evenementen kunnen bijdragen aan het buiten beleven. Hierbij willen we extra aandacht besteden aan de zogenaamde 'aandachtswijken' (wijken met inwoners met meerdere risicofactoren op gezondheidsklachten). Meewerken aan initiatieven van derden om de buitenbeleving te versterken doen we vanuit een positieve grondhouding (participatief, faciliterend, bottom-up).

Buiten spelen
Het aanbieden van speelgelegenheden voor kinderen zetten we voort. Hierbij willen we voldoende fysieke uitdaging aanbieden voor kinderen en volwassenen om zo hun grenzen te leren (ver)kennen. Kinderen moeten vaardiger worden in het bewegen.
Dat doen we door het aanbieden van aantrekkelijke speelmogelijkheden, meer gericht op de verbinding met de natuur (natuurlijke speelplaatsen) en op verbetering van de motorische ontwikkeling en vaardigheden van kinderen én volwassen. Hierbij wordt qua toegankelijkheid ook rekening gehouden met inwoners van alle leeftijden met een (fysieke) beperking (gebruik van een hulpmiddel als rolstoel of rollator). Ons beleid richt zich op het inrichten van een centrale wat grotere speelplek per buurt en/of een netwerk van kleinschalige speelplaatsen (steunplekken). Ook hier zoeken we, waar nodig en mogelijk, de verbinding met scholen, sportverenigingen en richten ons op meervoudig gebruik van voorzieningen. Voor nieuwe plangebieden handhaven we de eerder gestelde norm van 3% (Jantje Beton Norm).

Buiten ontmoeten
Wanneer je de voordeur verlaat dan sta je in de openbare ruimte. De openbare ruimte zien we als de plek waar ontmoeting kan plaatsvinden. Met een aantrekkelijke openbare ruimte, met goede zit- en ontmoetingsplekken (voor kinderen, ouders/verzorgers, maar zeker ook voor senioren en hondenbezitters), wil de gemeente Raalte bijdragen aan maatschappelijke doelen als het versterken van sociale activiteiten en diversiteit en of inclusiviteit. Hierbij horen ook veilige routes, waarbij we bijzondere aandacht besteden aan mensen met een beperking (zeker in omgeving van zorginstellingen, winkelgebieden etc.).
Voor het bevorderen van ontmoetingen willen we dit doen in nauw contact met zorg- en welzijnsinstellingen en sportverenigingen. Hierbij vragen we ook inzet van derden waarbij behoeften, belangen en oplossingen worden gedeeld.

1.4 Beleidskader: Beheerplan toekomstig openbaar groen

Het beheerplan: 'toekomstbestendig openbaar groen' is eind 2022 vastgesteld. In het plan wordt op 6 thema's een beheervisie opgesteld. Alle thema's hebben in meer of mindere mate invloed op dit beheerplan. De belangrijkste raakvlakken met de openbare sport- en speelruimte en daarmee dit beheerplan worden hierna per thema benoemd.

Biodiversiteit
- Bij het inrichten en beheren van het openbaar groen is er voldoende ruimte voor de natuur, waardoor de biodiversiteit toeneemt.
- Initiatieven ter bevordering van de biodiversiteit worden gestimuleerd en gefaciliteerd.

Veilig
- Het openbaar groen is bereikbaar en toegankelijk voor iedereen.
- Het openbaar groen heeft duidelijke en herkenbare routes. De routes helpen inwoners naar hun plek van bestemming te komen.
- Het openbaar groen is sociaal veilig. Er is voldoende toezicht van woningen op speelveldjes en ontmoetingsplekken.

Leefbaar
- Een groene omgeving nodigt uit tot beweging, ontmoeting en spelen voor alle leeftijden.
- Het openbaar groen faciliteert meerdere functies. Door het te laten plaatsvinden op strategische plekken komen inwoners en bezoekers samen.
- Inwoners worden actief betrokken bij de inrichting en het onderhoud van hun leefomgeving.

Gezond
- Het openbaar groen functioneert als ontmoetingsplaats. Er zijn voldoende plekken met afkoeling en beschutting tegen zon, wind en regen.
- Het openbaar groen nodigt uit tot sporten, bewegen en recreëren. Er zijn voldoende sport- en beweegmogelijkheden waar alle doelgroepen gebruik van kunnen maken.
- Buitenspelen in een natuurlijke omgeving levert een waardevolle bijdragen aan de ontwikkeling van kinderen. De jeugd moet op avontuur kunnen gaan en ervaren wat het effect is van bezig zijn in de natuur.

Klimaatbestendigheid
- Het openbaar groen is ingericht zodat het bijdraagt aan het opvangen en tegengaan van wateroverlast, droogte en hittestress.
- Het openbaar groen geeft verkoeling en zorgt voor voldoende schaduwplekken.
- Er is voldoende openbaar groen aanwezig in combinatie met water om een goede bijdragen aan de klimaatopgave te leveren, bijvoorbeeld in de parken en op natuurlijke speelplaatsen.

Duurzaamheid
- Het openbaar groen vervult meerdere functies en biedt een integrale oplossing voor een prettige, gezonde en veilige leefomgeving.
- In het openbaar groen is ruimte voor formele en informele inrichting. Binnen het informele openbare groen is ruimte voor sociale toe-eigening voor omwonende.

1.5 Beleidskader: Sportakkoord

In het Raalter Sportakkoord 2023-2026 heeft de stuurgroep sport en bewegen van de gemeente Raalte een visie en ambities opgesteld. De visie en ambities zijn opgesteld met verschillende partners uit verschillende dorpskernen. Het Raalter Sportakkoord is een lokale vertaling van het landelijk GALA (Gezond en Actief Leven Akkoord) en het landelijke Sportakkoord II dat is voortgekomen uit GALA.

GALA (Gezond en Actief Leven Akkoord)
Gemeenten en GGD'en, zorgverzekeraars en VWS werken samen aan een gezond en actief leven voor iedereen. In het GALA staat hoe in 2024 een gezonde generatie opgroeit in een gezonde leefomgeving met een sterk sociaal netwerk.

Voor de gemeente Raalte zijn 6 ambities opgesteld die een bijdragen leveren aan het in beweging krijgen en houden van alle inwoners van Raalte. Binnen de ambities worden meerdere doelen gesteld. Hieronder een opsomming van de doelen die een raakvlak hebben met de openbare sport- en spelruimte en daarmee op dit beheerplan.

Inclusie en diversiteit
- Bij het realiseren van nieuwe sport- en beweegaccommodaties (incl. openbare ruimte) wordt nadrukkelijk gekeken naar de fysieke, financiële en sociale toegankelijkheid.

Vitale sportaanbieders
Deze ambitie heeft alleen indirect invloed op de openbare ruimte. Bij de doelen staat een voornemen om bij alle investeringen en onderhoud in te zetten op duurzame en open accommodaties. Bij open sportaccommodaties kan de openbare ruimte hierop worden ingericht.

Vaardig in bewegen
- Om de motorische ontwikkeling te ondersteunen en gezondheidsproblemen te voorkomen is het belangrijk dat inwoners (en specifiek kinderen) in contact komen met verschillende vormen van bewegen.
- Meer sport- en beweegvoorzieningen creëren die uitnodigen om veelzijdig te bewegen.

Ruimte voor sport en bewegen
- De openbare ruimte is zo ingericht dat alle inwoners worden uitgedaagd om op verschillende niveaus te kunnen sporten en bewegen.
- Bij de inrichting van de openbare ruimte is veelzijdig sporten en bewegen een factor waarmee we rekening houden. Denk hierbij aan speelplekken, maar ook aan wandelroutes en sportvoorzieningen dicht bij huis.
- Sportparken maken we (in afstemming met de verenigingen) opener en vrij toegankelijk, zodat meer mensen gebruik kunnen maken van de faciliteiten.

Maatschappelijke waarde van topsport
- De gemeente Raalte zet zich in voor het implementeren van het Athletic Skill Model (ASM). Dit gebeurt door het aanbieden van trainingen voor sportaanbieders en leerkrachten en door de openbare ruimte in te richten als een beweegvriendelijke leefomgeving.

2. Huidige areaal

De gemeente telt 170 formele, openbare speelplekken met 725 speel- en sporttoestellen op 202 ondergronden verspreid over 9 dorpskernen: Raalte, Heino, Laag Zuthem, Lierderholthuis, Mariënheem, Luttenberg, Broekland, Heeten en Nieuw Heeten.

Speel- en sportplekken

De speelplekken zijn op meerdere manieren te categoriseren. Tijdens het veldwerk is gekeken naar de omvang, het bereik en context van de locatie. Dit resulteert in het volgende overzicht:

- 110x een kleine speelplek – in de regel bedoeld voor direct omwonenden. Variërend van een los speeltoestel tot een eenvoudig ingerichte speelplek.
- 16x een buurtplek – grotere speelplek, bedoeld voor de omliggende buurt, met vaak een combinatie van spelen en sporten.
- 7x een sportplek – In sommige gevallen wordt een locatie alleen met sport- en beweegmogelijkheden ingericht, zoals een skatebaan of sportkooi. Deze plekken hebben het bereik van een buurtplek
- 33x een speel- of sporthoekje - bedoeld voor direct omwonende en met een beperkte speel- of sportwaarde, bijvoorbeeld een klein trapveld, of een enkele veerwip.
- 2x een wijkplek. Dit zijn Zwembad de Tippe (Heino) en buitenplaats Oud Luttenberg.
- 2x overige locaties – op het moment van inventarisatie waren twee locaties leeg (in aanleg of niet langer in gebruik).

Toestellen

Van de 725 toestellen is het gros een regulier speeltoestel zoals een schommel, glijbaan of wip. Er zijn 117 toestellen binnen de objectgroep 'Sporttoestel', waarvan de meeste toestellen met voetbal of basketbal te maken hebben. Daarnaast er zijn 111 toestellen geregistreerd binnen de objectgroep 'Zandspeeltoestel'. Dit zijn voornamelijk de houten zandbakranden rond de speelplekken. Er zijn in Raalte weinig (als dusdanig geregistreerde) natuurlijke speelaanleidingen zoals zwerfkeien of liggende klimbomen. Wel wordt er op diverse plekken informeel gespeeld in het openbaar groen, met name in het bos gebied rond de dorpskernen. Op meerdere locaties waren wandelpaadjes en kleine hutten van takken te vinden.

Van 716 speel- en sporttoestellen is het bouwjaar bekend. De toestellen hebben een gemiddelde leeftijd van 12 jaar (gemiddeld bouwjaar van 2012). 33% van de toestellen is voor 2009 geplaatst en meer dan 15 jaar oud. Dit geeft aan dat een groot deel van de speeltoestellen relatief oud is. In de regel wordt voor de afschrijving van toestellen uitgegaan van gemiddeld 15 jaar. Uiteraard zijn hier grote verschillen tussen de speeltoestellen van RVS (20-25 jaar) en speeltoestellen van hout (ca. 10 tot 12 jaar). In Raalte wordt daarom uitgegaan van een afschrijftermijn van 17 jaar.

Tabel 2.1
Bouwjaar toestellen

jaartal	aantal toestellen
<2004	140
2004 t/m 2008	97
2009 t/m 2013	153
2014 t/m 2018	129
2019 t/m 2023	197
onbekend	9

Van 640 toestellen zijn catalogusprijzen bekend. Al deze prijzen bij elkaar opgeteld geven de waarde van de speeltoestellen. De areaal waarde komt ongeveer uit op €2,2 miljoen In dit totaalbedrag zit ongeveer €646.000 aan toestellen geregistreerd binnen de objectgroep 'Zandspeeltoestellen'.

2. Huidige areaal

Ondergronden
Er ligt 18.971 m² aan (valdempende) ondergronden op de speel- en sportplekken. Dit is als volgt verdeeld:

Tabel 2.2
Vervangings- en onderhoudskosten ondergronden

Ondergronden		oppervlak	vervaningskosten		onderhoudskosten	
type	aantal	m²	per m²	totaal	per m²	per jaar
Zandplaats	*146*	*14.333*				
Zandbak	*7*	*309*				
totaal (zand)	153	14.642	€ 55,00	€ 805.310	€ 2,75	€ 40.266
Kunstgras	4	267	€ 110,00	€ 29.370	€ 1,70	€ 454
Rubbertegels	7	265	€ 110,00	€ 29.150	€ 2,10	€ 557
Jeu de boules	3	223	€ 83,00	€ 18.509	€ 7,50	€ 1.673
Trapveld	6	822	n.t.b.	€ -	€ -	
Speelterrein	20	2.752	n.t.b.	€ -	€ -	
Totaal	193	18.971		€ 882.339		€ 42.948

De meest toegepaste valdempende ondergrond is zand (153x). De overige valdempende ondergronden zijn beperkt in de gemeente toegepast.

Op basis van de richtbedragen voor de vervanging van ondergronden bedraagt de waarde van de valdempende ondergronden (zie ook tabel 2.2) bijna €900.000.

Naast de bovenstaande valondergronden zijn er nog andere ondergrond op of rond speelplekken. Dit zijn ondergronden als gras, betontegel en asfalt. Niet alle toestellen zijn geschikt om op deze ondergronden te plaatsen. Zo mogen toestellen met een valhoogte tot 1,50 meter op gras geplaats worden. Het onderhoud van gras valt onder beheer openbaar groen. Betontegels en asfalt worden beheerd vanuit beheer wegen. Deze ondergronden vallen in het algemeen buiten dit beheerplan, alleen de betontegels rond tafeltennistafels en baskets vallen wel minnen het beheer van spelen.

Totaalwaarde areaal
Om een waarde te geven aan het huidige areaal, wordt er gekeken naar de waarde van de toestellen (cataloguswaarde) en de toegepaste ondergronden. De totaalwaarde van het areaal is ongeveer €3,1 miljoen.
Om toestellen en ondergronden daadwerkelijk te vervangen is een vervangingsbudget nodig. In het vervangingsbudget wordt een indexatie (15%), kosten voor plaatsing en grondwerk (20%) en VAT (voorbereiding, administratie en toezicht) kosten (20%) berekend over de totaalwaarde van het areaal. Het totale vervangingsbudget is €5 miljoen.

3. Ambities

3.1 Het belang van bewegen, beleven, spelen en ontmoeten

Spelen is voor de ontwikkeling van kinderen belangrijk. Door spel ontwikkelen kinderen sociale, motorische, cognitieve, creatieve en emotionele vaardigheden die belangrijk zijn om deel te nemen aan de samenleving. Buitenspelen is gezond, draagt bij aan de sociale contacten in de wijk en biedt spelmogelijkheden die binnen niet mogelijk zijn. Het is niet voor niets dat de overheid zich al decennia lang inzet voor voldoende, aantrekkelijke en veilige speelplaatsen.

Buitenspelen is niet alleen goed voor de ontwikkeling van kinderen en jongeren. Aantrekkelijke speelruimte is tevens goed voor de positieve beleving en leefbaarheid van een wijk. Speel en-sportplekken kunnen een belangrijke ontmoetingsfunctie vervullen en bijdragen aan de sociale cohesie in de wijk. Beweegplekken stimuleren daarnaast een brede groep gebruikers om actief te blijven en gezond ouder te worden.

3.2 Ambities voor uitvoering

Voor het uitvoeren van het beleid hebben we een drietal ambities. De ambities zijn voortgekomen uit het speelruimteonderzoek, het participatie onderzoek en alle relevante beleidskaders. De ambities zijn op 23 mei 2024 besproken tijdens een groot ketenpartner overleg. Hier deden de volgende interne en externe ketenpartners aan mee:

- Buurtsportcoaches Sportbedrijf Raalte (extern)
- Sportschool Vital Center (extern)
- Landstede (extern)
- Salland Wonen (extern)
- Wijz Welzijn (extern)
- Raalte S&G / GGD (extern)
- Kernteam Sportakkoord (extern en intern)
- Sportservice Zwolle, aangepast sporten (extern, interview)
- Lager school (extern)
- Beleidsmedewerker sociaal domein, sport- en sociaal (intern)
- Adviseur recreatie en toeristme (intern)
- Buitendienst speelplaatsen (intern)
- Verbinder Raalte (intern)
- Beheerder en opzichter spelen, groen en sport (intern)
- Projectvoorbereiders spelen (intern)

3.2.1 Ambitie 1: Integrale aanpak

Participatie met inwoners

- **Huidige aanpak:** De participatie vindt plaats tijdens een bewonersavond op een locatie in een (desbetreffende) kern. Hier wordt input gehaald voor de inrichting van een locatie. Na het ophalen van informatie krijgen inwoners ontwerpvoorstellen en mogen zij een keuze maken uit de ontwerpen. De bewonersavonden werken goed, omdat de inwoners hier ook behoefte aan hebben.
- **Wat gaan we doen:** We blijven bewonersavonden organiseren. Alleen zal de focus niet alleen liggen op het ophalen van informatie, maar op het betrekken van inwoners bij hun buurt. Bewoners worden meegenomen in buurtplannen en de functies van de speelplekken (buurt-/steunplekken). Daarnaast worden inwoners gestimuleerd om initiatieven te beginnen in hun buurt. Door het delen van buurtplannen, krijgen de inwoners beter zicht op het lokale aanbod (we plaatsen hier geen glijbaan, want die staat verderop). Het aanspreken van inwoners doen we laagdrempelig. Op de envelop van de brieven moet het duidelijk zijn dat het om spelen/ sporten gaat ipv neutraal van de gemeente. De Verbinders in Raalte kunnen ook een rol spelen in de communicatie naar inwoners.

Participatie met ketenpartners

- **Huidige aanpak:** Interne domeinen (groen, spelen en sociaal) kunnen elkaar goed vinden in het gemeentehuis/ - werf. Externe uitvoerende partners (bijvoorbeeld Sportbedrijf en Wijz) opereren goed vanuit hun missie/visie, maar hebben relatief weinig contact met beleidsdomeinen binnen het gemeentehuis /-werf.
- **Wat gaan we doen:** Externe partners gaan we meenemen in buurtplannen (welke locaties krijgen welke functie). De mee te nemen partners zijn afhankelijk van de buurt (bijvoorbeeld ouderencentra, zorginstelling, woningbouw, scholen, sportvereniging). Sportbedrijf en jongerenwerk haken gemeente breed altijd aan. Jaarlijks wordt er een overleg georganiseerd met een kernteam (zie H5.3 actielijst). Tijdens dit overleg worden de plannen voor het jaar erop besproken: welke locaties/ buurten worden vernieuwd, er wordt teruggekeken op het jaar ervoor en grote lopende projecten worden besproken.

Specifieke doelgroepen

- **Huidige aanpak:** We erkennen dat er specifieke doelgroepen zijn die extra aandacht nodig hebben bij de inrichting van de openbare ruimte en ook moeilijker te bereiken zijn dan andere inwoners. Binnen de gemeente erkennen we de volgende specifieke doelgroepen: jongeren, ouderen en inwoners met een beperking. Deze groepen zijn niet statisch, maar kunnen veranderen gedurende de looptijd van dit beheerplan.

- **Wat gaan we doen:** Om deze doelgroepen te bereiken gaan we gebruik maken van onze externe partners. Een aanvullend onderzoek naar deze doelgroepen kan op termijn nodig zijn. Jongeren willen we bereiken via Carmel College en Wijz Welzijn. Ouderen via zorgcentra en buurtcentra. Inwoners met een beperking via Sportbedrijf, Zozijn en ambulant begeleiders in Raalte. Daarnaast maken we gebruik van de gehandicaptenraad van Raalte wanneer we inclusieve speelplekken willen aanleggen.

3.2.2 Ambitie 2: Gezonde buurt

- **Huidige aanpak:** Het huidige aanbod bestaat voornamelijk uit steunplekken. De steunplekken zijn vaak gelijkwaardig ingericht: aantal speeltoestellen met enkele speelvorm (bijvoorbeeld enkel glijden) in zandondergrond met omhoogstaande houten rand. Niet elke buurt beschikt over een goede centrale buurtplek. In de kleine dorpskernen zijn deze wel aanwezig. Het sportaanbod heeft de focus op voetbal. Er is weinig variatie in het sportaanbod.
- **Wat gaan we doen:** We focussen op het een goed en divers netwerk per buurt. Een netwerk bestaat uit een goede centrale (buurt)plek, met steunplekken die flexibel ingericht kunnen worden. In de flexibele inrichting wordt rekening gehouden met de verschillende beweegvormen uit het Athletic Skills Model (ASM). De speelplekken worden zoveel mogelijk met elkaar verbonden door routes. In hoofdstuk 6.2 zijn de richtlijnen beschreven van alle verschillende locaties. Locaties met elkaar verbinden door middel van routes moet nog verder uitgewerkt worden (H5.4 actielijst).

3.2.3 Ambitie 3: Athletic Skills Model (ASM)

- **Huidige aanpak:** De methodiek rond het Athletic Skills Model (ASM) wordt omarmt in de gemeente Raalte. De uitvoerende partijen (bijv. de buurtsportcoaches) maken trainers en gymdocenten bewust van deze methodiek. De methodiek is nog niet doorvertaald naar de openbare ruimte terwijl hier wel mooie kansen voor zijn. Door de openbare ruimte aan te sluiten op deze methode worden alle inwoners uitgedaagd (bewust of onbewust) om de 10 basisbeweegvormen te trainen.
- **Wat gaan we doen:** ASM gebruiken we als gedachte goed bij het inrichten van speelbuurten. Het doel is om een gevarieerd en aantrekkelijk aanbod te creëren voor alle inwoners dat aanzet tot bewegen. Bij het inrichten van de beweegvriendelijke buurten hebben we hiervoor aanvullende ontwerp eisen bij het inrichten van buurt- en steunplekken in een speelbuurt. Deze richtlijnen staan beschreven in hoofdstuk 6.4. Onze focus ligt in eerste instantie op de ‘aandachtswijken’. Hier willen we de beweegvriendelijkheid extra bevorderen.

De Schijf van 10 bevat de volgende beweegvormen:

1. Balanceren en vallen
2. Stoeien en vechten
3. Gaan en lopen
4. Springen en landen
5. Rollen, duiken en draaien
6. Gooien, vangen, slaan en mikken
7. Trappen, schieten en mikken
8. Klimmen en klauteren
9. Zwaaien en slingeren
10. Bewegen op- en maken van muziek

4. Beheerplan

4.1 Inspecties

Volgens artikel 14 van het WAS moet een beheerder voldoen aan een beheersverplichting. Dat kan worden gedaan door het aantoneen van een actueel dossier. In artikel 15; lid 1 staat de inhoud van het dossier beschreven:

'Degene die een attractie of speeltoestel voorhanden heeft, zorgt ervoor dat het toestel zodanig is geïnstalleerd, gemonteerd en zodanig is beproefd, geïnspecteerd en onderhouden en zodanig van opschriften is voorzien, dat er bij gebruik geen gevaar voor de gezondheid of veiligheid van personen bestaat.

Om de veiligheid te waarborgen moeten toestellen regelmatig geïnspecteerd worden. De normen (NEN-EN 1176; NEN-EN 1177 en NEN-EN 16630) schrijven drie vormen van inspectie voor; de visuele-, operationele-, en veiligheidsinspectie. Tijdens deze laatste twee vormen van inspectie wordt getoetst of toestellen nog steeds voldoen aan de voorgeschreven normen en worden aanbevelingen gedaan om geconstateerde gebreken op te lossen.

Visuele inspectie
Dit is een relatief snelle controle om na te gaan of er visueel wat aan de hand is met de speelvoorzieningen en of hierdoor een mogelijk risico ontstaat. Gedurende het speelseizoen is een visuele inspectie regelmatig nodig. Vaak wordt dit uitgevoerd door de eigen dienst en betrokken inwoners. De kosten hiervoor worden vaak meegenomen in een beheerplan.

Operationele inspectie
Tijdens de operationele inspectie wordt de werking van de toestellen gecontroleerd. Op basis hiervan wordt operationeel onderhoud uitgevoerd. Tijdens de operationele inspectie wordt ook gecontroleerd of reparaties correct en duurzaam uitgevoerd zijn. Er wordt aangeraden om de operationele inspectie drie keer per jaar uit te voeren. Dit kan gebeuren door de eigen dienst of door een externe instantie. De kosten voor het uitvoeren door een externe instantie ligt ongeveer op €7,- per toestel, per inspectie. De jaarlijkste kosten (3 inspecties) bedragen dan ongeveer ***€ 15.000,-***.

Veiligheidsinspectie
Deze inspectie wordt jaarlijks uitgevoerd volgens de eerdergenoemde normen, deze inspectie gebeurt door een onafhankelijk, extern bureau om het algehele veiligheidsniveau van speeltoestellen, funderingen en valdempende oppervlakken vast te stellen; met inbegrip van eventueel aangebrachte wijzigingen als gevolg van de beoordeling van veiligheidsmaatregelen, aanwezigheid van houtrot/corrosie, weersinvloeden, en eventuele veranderingen in het veiligheidsniveau van de toestellen. De kosten hiervan bedragen €8,- per toestel. De jaarlijkse kosten bedragen ***€ 5.800,-***.

4.2 Onderhoud

Preventief onderhoud
Bij populaire locaties of toestellen die snel slijtage vertonen (bijvoorbeeld schommels), wordt preventief onderhoud uitgevoerd om op deze manier onveilige situaties te voorkomen. Daarnaast is het preventieve onderhoud gericht op het verlengen van de levensduur van toestellen. Bij dit onderhoud gaat het bijvoorbeeld om het aanbrengen en in stand houden van de beschermende coating, behandelen van paalkoppen, smeren van bewegende delen en het reinigen van toestellen. Aanbevolen wordt om deze grondige onderhoudsronde ieder jaar bij aanvang van het speelseizoen in april uit te voeren. Bij het extern laten uitvoeren van deze werkzaamheden moet qua kosten rekening gehouden worden met 1,5% van de areaalwaarde van speel- en sporttoestellen. Het benodigde budget voor preventief onderhoud is daarmee ongeveer ***€ 33.400,- per jaar***.

Operationeel onderhoud
Gedurende het jaar is operationeel onderhoud nodig, zodat toestellen goed blijven functioneren. Te denken valt aan het aandraaien van bouten/moeren, verwijderen van splinters, vervangen van afsluitdoppen en versleten toesteldelen. Operationeel onderhoud is ten minste één keer gedurende het speelseizoen nodig. Daarnaast kan operationeel onderhoud nodig zijn als gevolg van constateringen tijdens operationele- en/of veiligheidsinspecties. Voor de kosten van het operationeel onderhoud (bij uitvoering van een externepartij) kan ook uitgegaan worden van gemidddeld 1,5% van de areaalwaarde en daarmee ongeveer
€ 33.400,- per jaar.

Niet al het onderhoud kan planmatig worden uitgevoerd, soms is niet-planmatig onderhoud nodig. Uit een visuele inspectie of meldingen van bezoekers kan naar voren komen dat een toestel schade heeft opgelopen als gevolg van bijvoorbeeld vandalisme of extreme weersomstandigheden. In dat geval moet op zeer korte termijn onderhoud worden uitgevoerd (of een toestel worden afgesloten) om de veiligheid voor gebruikers te garanderen. Als indicatie wordt 1% van de waarde van alle speel- en sporttoestellen genomen, waardoor de totale kosten voor het onderhoud uitkomen op 4% van de areaalwaarde. Het benodigde budget voor onderhoud, wanneer dit door een externe partijen wordt uitgevoerd, is daarmee ongeveer ***€ 88.000,- per jaar***.

Onderhoud ondergronden
In het huidige veiligheidsregime zijn de ondergronden bij speeltoestellen van groot belang. Het merendeel van de blessures bij kinderen wordt veroorzaakt door het vallen van een toestel. Goed beheer en onderhoud van (valdempende) ondergronden is daarom noodzakelijk om de veiligheid en functionaliteit van een speelplek te waarborgen.

De wijze van onderhoud van de ondergronden is afhankelijk van het type materiaal en de ambities op beeldkwaliteitsniveau van de gemeente. Onderstaande tabel 3.1 laat zien met welke kosten voor het onderhoud van de verschillende ondergronden rekening moet worden gehouden. Dit is afhankelijk van de oppervlakte en de werkzaamheden die per ondergrond uitgevoerd moeten worden. De kosten per m² zijn een indicatie, waarbij uitgegaan is van een aannemerstarief.

3.1 onderhoudskosten ondergronden			
Ondergronden	oppervlak	onderhoudskosten	
type	m²	per m²	per jaar
Zandplaats	*14.333*		
Zandbak	*309*		
totaal (zand)	14.642	€ 2,75	€ 40.265,50
Kunstgras	267	€ 1,70	€ 453,90
Rubbertegels	265	€ 2,10	€ 556,50
Jeu de boules	223	€ 7,50	€ 1.672,50
Trapveld	822	€ -	
Speelterrein	2.752	€ -	
Totaal	**18.971**		**€ 42.948**

Gras
Gras of gazon is onderhoudsintensief, aangezien maaien noodzakelijk is om toegankelijkheid te waarborgen. Het schoonmaken en maaien van gazon is seizoen afhankelijk. Gemiddeld genomen dient er 25 keer per jaar gemaaid te worden. Voor een deel van de toestellen mag gras worden toegepast als valdempende ondergrond. In dat geval is het van belang dat er een goed worteldek aanwezig is en dat het gazon niet is uitgesleten. Het kan dus nodig zijn om het terrein opnieuw in te zaaien.

Bij trapvelden (intensief) dient ander maaibeheer te worden toegepast dan bij natuurlijke speelplekken (extensief). Voor het maaien en inzaaien van gazon geldt dat het onder algemeen groenonderhoud valt. De kosten zijn daarom niet opgenomen in dit beheerplan voor spelen.

Bestrating
Bestrating heeft geen valdempende waarde en wordt zodoende niet toegepast bij speeltoestellen met een valhoogte boven de 60cm of bij speeltoestellen met een gedwongen beweging. Wel is het geschikt voor sportvelden of speelaanleidingen. Vaste verhardingen vragen relatief weinig investering en ook het onderhoud is qua kosten beperkt. Onderhoud van vaste verhardingen bestaat voor het overgrote deel uit het onkruidvrij houden en vegen van de verharding en het herstellen/herstraten van de verharding. Herstraten gebeurt wanneer het terrein toe is aan vernieuwing vanwege gebruik of wortelgroei. In de regel wordt gemiddeld 1% van het oppervlak elk jaar opnieuw bestraat of hersteld. Het herstraten en herstellen van bestrating zal voor een gedeelte onder het algehele onderhoud vallen of er grotendeels mee overlappen.

Kunstgras
Kunstgras wordt veelal gebruikt als valdempende ondergrond en op openbare sportvelden (bijv. trapveldjes). Dit dient tenminste eenmaal per jaar opgebor steld en bezand te worden met kwartszand. Hierdoor blijft het kunstgras functioneren, blijft stabiliteit gewaarborgd en wordt slijtage van de vezels vertraagd. Bij toepassing van kunstgras met een aansluiting op gazon wordt aanbevolen een maaitegel rondom het kunstgrasveld te plaatsen. Dit voorkomt maaischade aan het kunstgrasveld. Als er gebruik wordt gemaakt van verschillende kleuren of vlakken kunstgras, wordt aanbevolen de naden tussen de vlakken niet op slijtagegevoelige punten te plaatsen (onder de schommel, duikelrek of bij de uitloop van een glijbaan).

Indicatie kosten: € 1,70/m²

Rubber
De rubbergietvloer en rubbertegels dienen ten minste één keer per jaar schoongespoten te worden om te voorkomen dat er teveel vuil en alg ophoopt in de openingen van het rubber. Schoonspuiten voorkomt slijtage en bevordert de toegankelijkheid van de ondergrond. Bij een boomrijke plek is rubber geen ideale ondergrond omdat de vloer hier snel vuil en glad wordt. Bij naadvorming van rubbertegels dienen deze tijdig herplaatst te worden om onwenselijke en onveilige situaties te voorkomen. Bij het opkrullen van tegels dienen deze tijdig verwijderd en vervangen te worden. Aanbevolen wordt om rubbervloeren niet direct naast een zandondergrond of zandbak te plaatsen. Dit voorkomt dichtslibbing van de poriën in de rubbergietvloer en vroegtijdige slijtage.

Indicatie kosten gietvloer: € 2,25/m²
Indicatie kosten rubbertegels: € 2,10/m²

Losse ondergronden
Ondergronden zoals houtsnippers en zand halen hun valdempend vermogen uit de toegepaste laagdikte. Bij deze losse ondergronden wordt voorgeschreven om tenminste 10cm bovenop de benodigde laagdikte aan te brengen in verband met het wegspelen van het losse materiaal. Belangrijk bij losse ondergronden is dat de opvangzone egaal gehouden wordt.

Zand
Valdempend zand dient regelmatig gereinigd te worden van aanwezig afval of ontlasting. Ook is het van belang onkruid tijdig te verwijderen. Dit kan namelijk van invloed zijn op de valdempende eigenschappen van de ondergrond en tevens de uitstraling van de plek. Omdat zand gauw een bron van vuil vormt en een grote aantrekkingskracht op katten heeft, is het noodzakelijk dit om dit ten minste eens per jaar te reinigen of (deels)verversen. Door een regelmatige visuele inspectie kan voorkomen worden dat een ondergrond te vies wordt om in te spelen.

Indicatie kosten: € 2,75 per m²

Houtsnippers
Houtsnippers vormen een goede ondergrond voor ongewenste kruiden. Deze dienen daarom regelmatig verwijderd te worden. Dit kan namelijk van invloed zijn op de valdempende waarde van de ondergrond en tevens de uitstraling van de plek. Omdat snippers organisch materiaal zijn, beginnen deze na verloop van tijd te composteren. Het is daarom noodzakelijk de snippers ten minste eens per 3 jaar te vervangen.

Indicatie kosten: € 2,25 per m²

Verwachte onderhoudskosten per jaar
De te verwachte onderhoudskosten per jaar komen daarmee in totaal uit op:

Onderhoud speeltoestellen (4% van het areaal)	***€ 88.000,-***
Onderhoud ondergronden	***€ 43.000,-***
Veiligheidsinspectie 1x per jaar	***€ 5.600,-***
Totaal	**€ 136.600,-**

4.3 Huidige situatie

Huidige onderhoudsbudget
Het beschikbare onderhoudsbudget voor 2025 is ***€ 40.410,-***
Binnen dit budget zijn er drie kostenposten namelijk materiaalkosten, onderhoud diversen en inspectiekosten.

Eigen dienst
Raalte beschikt ook over een eigen dienst die een groot deel van het preventief en operationele onderhoud voor zijn rekening neemt. Daarnaast wordt een deel van onderhoud aan de ondergronden door de eigen dienst uitgevoerd.

De eigen dienst bestaat uit twee medewerkers die gezamenlijk ongeveer 650 uur per jaar werk leveren aan het onderhouden van de speel- en sportplekken. Uitgaande van een netto-uurtarief vertegenwoordigt dit een bedrag van bijna ***€ 30.000,-*** per jaar.

Daarnaast worden door medewerkers van de Productie en de buitendienst de zandondergronden onderhouden (spitten en onkruid verwijderen) en o.a. afvoer van zand verzorgd. Hiervoor staan in totaal ongeveer 150 uur eigen dienst en 1.000 uur Productie. Dit vertegenwoordigt een bedrag van ***€ 22.000,-***.

Het totale beschikbare onderhoudsbudget (2025) komt daarmee op:

Materiaalkosten	***€ 25.098,-***
Onderhoud diversen	***€ 7.224,-***
Inspectiekosten	***€ 8.088,-***
Preventief en operationeel onderhoud (eigen dienst)	***€ 30.000,-***
Regulier onderhoud (eigen dienst en Productie)	***€ 22.000,-***
Totaal	**€ 92.410,-**

4.4 Conclusie en aanbevelingen

Er zit een verschil tussen het benodigd budget en het beschikbare budget. Er zijn twee redenen die dit verschil verklaren.

- Onderhoud zandondergronden. Het huidige onderhoud aan de zandondergronden is minder uitgebreid dan in het beheerplan wordt beschreven.
- (Extern) uurtarief. Het uurtarief van externe aannemers ligt hoger het netto uurtarief van de medewerkers in de buitendienst en van de Productie.

Aanbeveling: Levensduurverlengend onderhoud

Met een verouderd speelareaal zal er steeds meer rekening gehouden moeten worden met 'levensverlengend onderhoud'. Levensverlengend onderhoud is noodzakelijk om toestellen in een goede en veilige conditie te houden als de levensduur van een toestel is verstreken. Het bestaat uit het preventief uitvoeren van extra onderhoud (bijvoorbeeld smeren van lager) en het vervangen van grotere onderdelen, zoals staanders, bordessen en delen van een ondergrond.

5. Uitvoeringsplan 2025 - 2042

5.1 Wat gaan we doen?

In het uitvoeringsplan wordt ingezet op het vormen van een goed netwerk van uitdagende beweeg-, beleef-, speel- en sportplekken voor een brede doelgroep en met een bereik voor de hele buurt. Op basis van het vastgestelde speelbeleid, het speelruimte onderzoek 2024 (bijlage) en de ambities (hoofdstuk 3) is gekeken welke locaties nodig zijn voor een goede spreiding en dekking binnen de gemeente Raalte. Hierbij is vooral gelet op de beschikbare ruimte, ligging, bereikbaarheid en de functies die de plekken nu al vervullen.

Wat dit concreet betekent
Binnen dit uitvoeringsplan gaan we werken met locatie gerichte aanpak. Elke locatie krijgt een uitvoeringsadvies met uitvoeringsbudget. We werken met de volgende uitvoeringsadviezen:

- *Locatie behouden:* bij het behouden van een locatie wordt een locatie regulier heringericht.
- *Impuls:* locaties met een impuls krijgen extra budget om een verbetering uit het beleid door te voeren. De impuls kan zijn op spelen, sport, klimaatbestendigheid of inclusiviteit.
- *Omvormen:* Op een aantal (kleine) plekken, die op korte afstand van een andere plek liggen, verdwijnen de speeltoestellen op termijn. De ruimte blijft wel behouden als vrije ruimte en is beschikbaar voor een alternatieve inrichting (bijv. moestuin, ontmoetingsplek). De alternatieve inrichting kan met de buurt bepaald worden.

Momenteel zijn er 170 speel en sportplekken. Na de looptijd van het uitvoeringsplan (2042), blijven er van de huidige plekken ongeveer 145 plekken behouden, krijgen 24 locaties een impuls op één of meerdere verbeter mogelijkheden. Er worden 25 locaties omgevormd. Het aantal speel- en sportplekken zal door uitbreiding van woonwijken (nieuwbouw) wel verder toenemen.

5.2 Welke investering is hiervoor nodig?

Benodigde investeringsbudget
In het uitvoeringsplan is gewerkt met richtbedragen voor de herinrichting. Deze richtbedragen zijn gebaseerd op de huidige inrichting, maar er is ook gekeken naar het type speelplek. Zo zijn de kosten voor herinrichting bij een grote buurtplek met meer speeltoestellen (door verwijdering, participatie en communicatie) groter dan bij een los veerelement in de straat. Een toelichting op het richtbedrag per type speelplek is te vinden hoofdstuk 6.2.

Grofweg is het benodigde richtbedrag per speelplek opgebouwd uit de volgende percentages:

- 10% Ontruiming/verwijdering huidige inrichting
- 15% Budget voor grondwerk/meubilair
- 20% Budget benodigd voor processtappen (ontwerp, participatie, communicatie)
- 15% Budget voor ondergronden
- 40% Budget benodigd voor nieuwe speeltoestellen (incl. plaatsing)

Het totale uitvoeringsplan, bestaande uit het behouden van locaties, toevoegen van impulsen en het omvormen van verschillende locaties, vraagt een investering van ***€ 4.715.000,-***. Met een looptijd van 17 jaar betekent dit dat het benodigde vervangingsbudget gemiddeld ***€ 277.352,-*** per jaar is.

Als externe bijlage wordt een meerjarenonderhoudsplan in Excel toegevoegd. Hierin staan alle kosten gespecificeerd per locatie en uitvoeringsadvies. Zo is het ook inzichtelijk dat het behouden van alle locaties (zonder impuls of omvormen) ***€ 4.860.000,-*** kost.
Alle voorgestelde impulsen kosten ***€ 365.000,-***. Verdeeld over:

- impuls spelen € 90.000,-
- impuls sport (ASM) € 100.000,-
- impuls inclusiviteit € 120.000,-
- impuls vergroenen € 55.000,-

Met het omvormen van 25 aantal locaties wordt ***€ 510.000,-*** bespaard op het uitvoeringsplan.

Huidig investeringsbudget
Het gemiddeld beschikbare budget voor het vervangen van het speelareaal is (exclusief de aanvraag nieuw beleid 2025) kijkend naar de komende 7 jaar (2025-2031) gemiddeld ***€ 87.000,-*** per jaar.

Rol van de eigen dienst
Ook bij herinrichting van speelplaatsen neemt de eigen dienst een deel van de werkzaamheden voor haar rekening. Dit gebeurt zowel bij de uitvoering van de werkzaamheden (ontruiming, grondwerk en toezicht) als bij het participatietraject en het ontwerp van de te renoveren speelplaatsen. Voor participatie en ontwerp bedragen de jaarlijkse loonkosten ongeveer ***€ 55.000,-*** en voor de daadwerkelijke ontruiming en herinrichting ***€ 24.500,-***.

Het beschikbare investeringsbudget komt hiermee op ***€ 166.500,-***.

Conclusie en aanbevelingen
Er is, exclusief de aanvraag nieuw beleid bij begroting 2025, te weinig investeringsbudget beschikbaar om de speeltoestellen in de huidige speelplaatsen te vervangen. Dit heeft voor een deel te maken met de bezuiniging in 2014 om 25% te korten op het investeringsbudget voor speeltoestellen. Verder is er sinds 2014 geen rekening gehouden met areaaluitbreiding en zijn er geen gelden gereserveerd voor de ondergronden, terwijl deze ondergronden wel vervangen moeten worden. Daarnaast is de gemeentelijke indexering lager geweest dan de prijsstijgingen in de markt.

Om een bijdrage te kunnen blijven leveren aan leefbare toekomstbestendige dorpen en wijken en de groeiopgave is in de meerjarenbegroting 2025-2028 voorgesteld om extra vervangingsbudget van gemiddeld € 100.000,- per jaar beschikbaar te stellen. Dit gemiddelde is gebaseerd op de bedragen van 2025 t/m 2031. Met dit aanvullende budget kan Raalte het huidige speelvoorzieningenniveau in stand houden,investeren in de maatschappelijke meerwaarde van de openbare ruimte en wordt er aan de voorzijde geïnvesteerd op gezondheid van onze inwoners.

5.3 Wanneer gaan we het doen?

Scope
De scope van het uitvoeringsplan is 17 jaar (2025-2042). In deze periode moeten alle 170 locaties opnieuw ingericht worden. Dit betekent dat er gemiddeld 10 locaties per jaar vervangen moeten worden. Als we kijken naar het gemiddelde verwachte vervangjaar van de speelplekken klopt dit gemiddeld.

Technische vervangjaar en verwachte vervangjaar
Het technische vervangjaar is het bouwjaar plus de gemiddelde levensduur van speeltoestellen op de speelplek. De levensduur van speeltoestellen ligt tussen de 15 en 20 jaar. Met het technische vervangjaar wordt een lange termijn inschatting gemaakt wanneer speelplekken opnieuw ingericht moeten worden.

In 2024 heeft de gemeente een veiligheidsinspectie laten uitvoeren waarin de verwachte vervangjaren van de speeltoestellen zijn geïnventariseerd. Tijdens deze inspectieronde heeft een inspecteur de staat van de toestellen beoordeeld en is er een inschatting gemaakt hoe lang een toestel nog mee kan, voordat het echt vervangen moet worden. Met deze gegevens is het mogelijk om een uitvoeringsplan op de korte termijn (maximaal 3 jaar) vast te stellen. Daarna is het raadzaam opnieuw een inventarisatie te laten doen.

De vervangingsopgave
Door het verwachte vervangjaar jaar en technische vervangjaar te combineren kan er een uitvoeringsplan gemaakt worden voor de korte termijn (2025, 2026 en 2027) met een doorkijk voor de gehele vervangingsopgave (17 jaar).

De uitvoeringsplanning op de korte termijn is gekoppeld aan de vastgesteld uitvoeringsbudgetten. Deze budgetten zijn niet toereiken genoeg om 10 locaties op te pakken. Hierdoor ontstaan er vervangingspieken in 2029 en 2030. Deze pieken kunnen met goed onderhoud (en waar nodigen levensverlengend) en een nieuwe inventarisatie van de verwachte vervangjaren op termijn worden uitgespreid over de jaren 2028 t/m 2035. Waar mogelijk zullen er locaties ook naar voren worden gehaald.

5.4 Actielijst

Tijdens opstellen van dit beheer- en uitvoeringsplan zijn nog een aantal acties waar een vervolg aan gegeven moet worden. Deze acties zijn samengevoegd in deze actielijst.

- ***Ketenpartner overleg***: Vanuit het kernteam wordt er jaarlijks een ketenpartner overleg georganiseerd. Tijdens het overleg word het uitvoeringsplan voor het opvolgende jaar besproken. Welke locaties worden opgepakt, en waar moeten we rekening mee houden rond deze locatie?
- ***Speel- en beweegroutes:*** Op de uitvoeringskaart zijn mogelijke speel- en beweegroutes ingetekend. Dit zijn locaties die met autoluwe of autovrijepaden met elkaar verbonden kunnen worden. Tijdens de uitvoering moet bepaald worden of er ingezet wordt op ingerichte routes, wat voor inrichting de routes krijgen en of hier (extra) budget voor nodig is.
- ***Speelplek- en groen adoptie:*** Inwoners hebben de mogelijkheid om een aanvraag in te dienen om een speelplek of (groen)plantsoen (gedeeltelijk) te adopteren. Hier zijn verschillende aanvraag formulieren en overeenkomsten voor. Deze kunnen samengevoegd worden tot één.
- ***Rookvrije generatie:*** In het speelruimtebeleid is vastgesteld dat alle speelplekken die nu ingericht worden een bord of tegel krijgen met de tekst “Op weg naar een rookvrije generatie“.
- **Levensverlengend onderhoud:** De onderhoudswerkzaamheden moeten goed gemonitord worden. Voornamelijk de materiaalkosten, omdat hier goed aan af te leiden is of er levensverlengend onderhoud gepleegd is.
- **Schoolplein als centrale plek:** Onderzoeken of schoolpleinen op sommige plekken niet de functie van (centrale) speelplek kunnen vervullen. Hiervoor een contract met afspraken opstellen.
- **Actualiseren adoptieovereenkomsten:** Het proces, inclusief administratie, rondom adoptie van speelobjecten nalopen.
- **Raamovereenkomst:** Onderzoeken of het afsluiten van raamovereenkomsten met speeltoestellenleveranciers interessant, wel inkooptechnisch nodig is.

6. Kaders voor uitvoering

Om de ambities uit hoofdstuk 3 in de praktijk te brengen en om de in hoofdstuk 5 beschreven ingrepen uit te voeren zijn een aantal adviezen en richtlijnen opgesteld die helpen bij de uitvoering.

6.1 Clustering van vervangingen

Voor een efficiënte uitvoering is het advies om ingrepen te clusteren. Dit geldt zowel voor ingrepen op wijkniveau als op de plek zelf. Als uit de periodieke veiligheidsinspecties blijkt dat op een locatie één of meerdere toestellen op korte termijn vervangen moet worden (binnen 2 jaar) komt een plek in aanmerking voor inrichting. Hierbij zijn de volgende richtlijnen van toepassing:

- Speelplekken worden bij voorkeur per locatie in een keer opgepakt voor herinrichting of omvorming en niet toestel voor toestel. Deze manier geeft meer mogelijkheden voor participatie en afstemming van de inrichting op de wensen uit de wijk.
- Op plekniveau kunnen vervangingen die binnen 3 tot 5 jaar aan de beurt zijn worden geclusterd binnen één herinrichting.
- Er rekening gehouden met wijk renovaties en andere grote werkzaamheden in de openbare ruimte zodat er zo veel mogelijk werkzaamheden gecombineerd kunnen worden.
- Op wijkniveau is clustering van uitvoering op verschillende locaties belangrijk zodat ingrepen en inrichting onderling op elkaar kunnen worden afgestemd. Zo wordt de relatie tussen investeren in buurtplekken en het omvormen van steunplekken duidelijk.
- Voor het clusteren op plek- en wijkniveau kan het nodig zijn om ingrepen iets naar voren te halen of juist met onderhoud iets uit te stellen.
- Uitgangspunt bij clustering is dat er geen kapitaalvernietiging ontstaat. De relatief nieuwe toestellen (jonger dan 10 jaar) die nog prima 5 jaar mee kunnen moeten worden meegenomen in de herinrichting óf verplaatst worden naar een andere speelterrein.
- Bij locaties waar de vaste ondergrond aanleiding geeft voor vervanging moet kritisch worden gekeken of behoud van de toestellen zinvol is (anders kapitaalvernietiging).

6.2 Richtlijnen per type locatie

Per type locaties zijn er richtlijnen opgesteld die aansluiten op de ambities.

Centrale plek:
Een centrale plek is een plek voor de hele omwonende buurt. Binnen 400 meter (5-10 minuten lopen) van elke woning is zo'n plek te vinden. Een buurtplek is ingericht als een plek waar kinderen en volwassenen elkaar kunnen en willen ontmoeten, waar ze een langere periode kunnen verblijven en die uitnodigt om te bewegen. Waar het niet mogelijk is om een goede centrale plek aan te leggen kan er onderzocht worden of schoolpleinen hiervoor opengesteld kunnen worden (H5.4 actielijst)

Inrichting: er zijn aanleidingen voor spel, sport en ontmoeten. De spel aanleidingen zijn voor 0 – 12 jarige, waardoor er ook aandacht is voor uitdagende speeltoestellen. Sport kan in een traditionele vorm (voetbal/ basketbal), maar kan ook in beweegaanleidingen. De plek moet een fijne verblijfswaarde hebben, bankjes, picknicktafels, beschutting, waterpunten en afvalbakken dragen hieraan bij.
Doelgroep: de inrichting is aantrekkelijk voor alle buurtbewoners, ongeacht leeftijd, afkomst of beperking.
Richtlijnen: tussen de 2000 en 3000 m2. Dit betreft zowel de ruimte voor speeltoestellen en ondergronden als ook de omliggende vrije beweegruimte.
Richtbudget: voor de inrichting is ***€60.000,-*** gereserveerd.
Participatievorm: herinrichting met de omliggende buurt. Direct omwonende krijgen een eerste stem in het opstellen van het programma van eisen (PvE) voor de plek (wat mag wel, wat kan absoluut niet), maar de hele buurt mag vervolgens meedenken of stemmen over 2 of 3 ontwerpvoorstellen.

Steunplek:
De steunplekken zijn ter aanvulling op de centrale plekken. De locaties zijn voor kinderen die niet zelfstandig de hele buurt door kunnen of mogen. Deze locaties lenen lenen zich goed om een gevarieerd aanbod te creëren door het toepassen van de Schijf van 10 (ASM).

Inrichting: een flexibele inrichting. De inrichting is gefocust op spel, sport of ontmoeten.
Doelgroep: de focust ligt voornamelijk op jonge kinderen (0- 9 jaar), omdat deze nog niet altijd alleen de buurt in mogen. Ook oudere moeten op deze locaties terecht kunnen om elkaar te ontmoeten.
Richtlijnen: tussen de 500 en 1000 m2. Dit betreft zowel de ruimte voor speeltoestellen en ondergronden als ook de omliggende vrije beweegruimte.
Richtbudget: voor de inrichting is ***€30.000,-*** gereserveerd.
Participatievorm: herinrichting met direct omwonenden van de speelplek. Team Spelen maakt programma van eisen (kaders). Hierin wordt goed rekening gehouden met de buurt en de schijf van 10. Buurt kan daarbinnen ideeën en wensen aangeven en daarna keuze maken uit 2 of 3 ontwerpvoorstellen.

6. Kaders voor uitvoering

Sportplekken:
De sportplekken hebben eenzelfde functie als steunplekken. De locaties zijn specifiek om de variatie in het sportaanbod te creëren op wijkniveau.

Inrichting: sport en ontmoetingsaanleidingen. De keuze van aangeboden sporten is vaak traditioneel, maar kan ook een Urban sport zijn als er vraag naar is in de wijk.
Doelgroep: de focust ligt voornamelijk op jonge kinderen (0- 9 jaar), omdat deze nog niet altijd alleen de buurt in mogen. Ook ouderen moeten op deze locaties terecht kunnen om elkaar te ontmoeten.
Richtlijnen: tussen de 1000 en 2000 m2. Dit is inclusief de noodzakelijk vrije ruimte rond de sportplekken.
Richtbudget: voor de inrichting is ***€30.000,-*** gereserveerd.
Participatievorm: participatie met omwonenden, vervolgens wordt met gebruikers (jongeren/sporters) en wijkpartners gekeken naar de inrichting van de sportplek.

Omvormplekken:
De omvormplekken zijn als aanvulling op het buurtaanbod. De locaties zijn ingericht zonder speeltoestellen, maar de ruimte blijft beschikbaar voor direct omwonende. Deze locaties zijn geschikt om geadopteerd te worden door de buurt.

Inrichting: een flexibele inrichting zonder speeltoestellen. Inrichting kan zijn met (natuurlijke) speelaanleidingen of als adoptiegroen (bijvoorbeeld als moestuin).
Doelgroep: de focust ligt op de behoefte van de buurt.
Richtlijnen: het zijn voornamelijk bestaande locaties tot 500m2.
Richtbudget: voor de inrichting is ***€10.000,-*** gereserveerd.
Participatievorm: herinrichting met direct omwonenden van de speelplek. Buurt kan ideeën en wegen aangeven en krijgt de mogelijkheid tot adoptie.

6.3 Aanvullende ASM kaders per locatie

Algemeen:
- In elke buurt moeten de 10 basisbeweegvormen van ASM aanwezig zijn.
- We erkennen dat de software (het georganiseerd aanbod op locaties) een erg belangrijk aspect is van ASM. Op buurtplekken en zeker bij het aanleggen van grote plekken (bijvoorbeeld een Skillsgarden) moet er een goed activatieplan komen. Dit wordt opgesteld door ketenpartners zoals het Sportbedrijf.
- Om inwoners (on)bewust uit te dagen om de openbare speel-en sportaanleidingen anders te gebruiken (bijvoorbeeld speel eens trefbal op een voetbalveld, gebruik een duikelrek eens als voetbaldoel of doe fitnessoefeningen op een zitbank), willen we borden plaatsen met goede voorbeelden.

Centrale plek:
- Op centrale plekken zijn minimaal twee type ondergronden aanwezig.
- Op centrale plekken zijn minimaal 5 beweegvormen aanwezig.
- Voor de centrale plek kan ook gekeken worden naar het openbaar maken van het schoolplein. Hiervoor moeten goede afspraken gemaakt worden met de school, zie H5.3 actielijst.
- Kinderen, ouders en ouderen moeten allemaal uitgedaagd worden om te bewegen, dit kan met toestellen of het creatief gebruiken van de ruimte (inspiratie borden).

Steunplek:
- Door het gebruik van verschillende ondergronden, lokken we ander spel uit. Gras en heuvel lokken bijvoorbeeld uit tot rollen en stoeien, terwijl verharde ondergronden uitnodigen tot schieten en mikken. Binnen een buurt hebben steunplekken verschillende ondergronden.
- Op een steunplek worden inwoners minimaal uitgedaagd tot 3 beweegvormen.
- Steunplekken moeten ook ingericht worden met een ontmoetingselement.

6.4 Aanleg ondergronden

Bij het inrichten van speel- en sportplekken is de keuze van de ondergrond bepalend voor het uit te voeren beheer. De komende jaren wordt uitgegaan van de volgende uitgangspunten:

- In de gemeente Raalte wordt vooral zand gebruikt onder speeltoestellen. Zand moet eens per jaar gereinigd worden.
- Bij herinrichting is meer variatie in ondergronden te overwegen.
- Onder lage toestellen (valhoogte tot 1,5m) volstaat gras als ondergrond.
- Kunstmatige ondergronden als rubber (tegels of giet) en kunstgras worden minder toegepast, mits vanuit de locatie andere ondergronden niet praktisch zijn (bodemkwaliteit bijv.) of wanneer de ondergronden gebruikt wordt om de toegankelijkheid van locaties bevorderen.

- Bij het gebruik van zandondergronden als valondergrond moet een keuze gemaakt worden in het type zand. Momenteel is op (bijna) alle speelplekken gekozen voor een grof zand (zandbakkenzand). Dit zand is uitermate geschikt om in te spelen, omdat het aan elkaar blijft plakken. Het nadeel van dit zand is de mogelijkheid om diepe kuilen te graven, die goed blijven liggen. Valdempend zand is een fijner zand, waardoor kuilen sneller vanzelf dichtvallen. Per speelplek moet een afweging gemaakt worden of dit gewenst is.

6.5 Duurzame keuzes

Wanneer gebruik wordt gemaakt van nieuwe materialen en toestellen maakt de gemeente daarin duurzame keuzes. Er wordt zoveel mogelijk gewerkt met duurzame ondergronden zoals gras, boomschors en zand. Indien mogelijk komen deze van een lokale bron. Wanneer er gewerkt wordt met een kunstondergrond hebben circulaire materialen de voorkeur. Een giet-rubbervloer met een bovenlaag van EPDM (pak's-vrij) is duurzamer dan kunstgras. Deze is beter recyclebaar, slijtvaster, heeft een langere levensduur en zorgt daarmee voor minder plastic in het milieu. Wanneer gekozen wordt voor een nieuw toestel werken we met duurzaam verkregen hout of met stalen of kunststof toestellen. Deze laatste gaan lang mee en het materiaal kan gerecycled worden na afschrijving.

6.6 Communicatie

Aanbevolen wordt om, zeker in het begin, duidelijk te communiceren wat de plannen zijn en hoe de uitvoering bijdraagt aan een diverser speelaanbod. Plaatselijk Belang en buurtverenigingen hebben een belangrijke rol in de communicatie hierover naar bewoners. Het is belangrijk dat bewoners, en vooral kinderen de kans krijgen om mee te denken, zowel bij de grotere als kleinere speelplaatsen.

Na oplevering van de uitgevoerde werkzaam-heden is het belangrijk om de resultaten ook terug te koppelen richting inwoners. Goede voorbeelden uit de eigen gemeente zorgen voor een positief effect op andere wijken.

6.7 Samenwerking en inspraak

Eén van de opgestelde ambities (zie hoofdstuk 3.1) gaat over het betrekken van bewoners en ketenparters bij de uitvoering. Dit is niet alleen belangrijk voor het verkrijgen van draagvlak, maar leidt vaak ook tot creatieve, nieuwe en verrassende oplossingen.

- Bij herinrichting van zowel buurt- als steunplekken worden bewoners (vooral kinderen) betrokken en kunnen zij meedenken en-beslissen over het ontwerp. De vorm van inspraak kan per locatie/wijk verschillen.
- Plaatselijk Belangen en Verbinders kunnen bij de herinrichting van speelplekken en het inventariseren van initiatieven een belangrijke rol spelen in de communicatie naar bewoners en mogelijk de organisatie van inspraakbijeenkomsten op zich nemen.
- Als bij de herinrichting van een steunplek gekozen wordt voor een omvorming naar speelgroen is het mogelijk dat de buurt de speelplaats adopteerd. Hierdoor kunnen bestaande speeltoestellen (zolang deze veilig zijn) of nieuwe speeltoestellen (bekostigd door de buurt) onderdeel blijven van de speelplek. Een andere vorm van afwijkend openbaar groen (bijvoorbeeld een boomgaard of moestuin) behoort dan ook tot de omvorm mogelijkheden.
- Als bij de voorgestelde omvorming van een kleinere speelplek blijkt dat er geen gedragen initiatief of betrokkenheid vanuit de omwonenden is, kan de plek ook eenvoudig worden dichtgestraat of worden ingezaaid met gras. Wel wordt geadviseerd de plekken altijd beschikbaar te houden als speelruimte.
- Bij sportplekken wordt de inrichting afgestemd met sporters/gebruikers, zo wordt de kans op kapitaalvernietiging beperkt door geen kostbare voorzieningen aan te leggen die uiteindelijk niet of beperkt worden gebruikt.
- In wijken met scholen kan bij de inrichting van speelterreinen samengewerkt worden met de betreffende school. Zo kan de inrichting worden afgestemd met het schoolplein zodat beiden van toegevoegde waarde zijn voor de wijk.
- Bewonersinitiatieven voor spelen en of sporten buiten de bestaande locatie worden elk afzonderlijk beoordeeld. Er wordt gekeken of en hoe het initiatief past binnen het beleid en dit plan. In het uitvoeringsplan is geen extra budget opgenomen voor speel- of sportinitiatieven buiten de bestaande locaties. Wanneer toch een nieuwe locatie wordt gerealiseerd, zal moeten worden afgewogen of dit in de betreffende buurt nodig is en bij voorkeur gebeuren zonder speeltoestellen, maar met speel- en beweegaanleidingen. Het wisselen van locaties kan ook een optie zijn (een plek aanleggen, een opheffen). Om kapitaalvernietiging te voorkomen worden er geen toestellen weggehaald die nog niet aan het einde van de levensduur zijn. Hier is adoptie door de buurt ook een mogelijkheid.

6. Kaders voor uitvoering

- Samenwerking is niet alleen belangrijk met bewoners, ook ambtelijk is het nodig om inrichting en beheer integraal op te pakken. Dit is bijvoorbeeld belangrijk bij avontuurlijke groene speelplekken waar aangepast beheer noodzakelijk. In het teken van een beweegvriendelijke leefomgeving (ASM) is het ook belangrijk om de beleidsterrein als sport en sociaal domein te betrekken de herinrichting van speel- en sportplekken.

6.8 Particuliere speeltoestellen

Tijdens het veldwerkonderzoek is al opgevallen dat op enkele locaties speelaanleidingen zijn die niet van de gemeente zijn. Deze “particuliere speeltoestellen” zijn vaak goed bedoeld, maar vaak wordt niet gerealiseerd dat ook hiervoor de regels van het WAS (Warenwetbesluit Attracties en Speeltoestellen) van toepassing zijn.

Dit betekent dat de gemeente ook verantwoordelijk is voor de toestellen die door bewoners in de openbare ruimte zijn geplaatst. Om deze reden gelden hiervoor de volgende kaders:

- **Wel gedoogd:** verplaatsbare en kleine speelobjecten zoals lage plastic glijbaantjes, klein zandspeelgoed of voetbaldoeltjes mits deze in goede staat verkeren en in de avond naar binnen worden gehaald.
- **Niet gedoogd:** beschadigde speelobjecten, aan de grond verankerde speelobjecten, aan bomen opgehangen schommels, trampolines en andere grotere speelobjecten.
- De eigenaar van niet-gedoogde objecten wordt vriendelijk verzocht deze te verwijderen via een sticker op het speelobject. Als de eigenaar zich vervolgens niet meldt en/of het object niet verwijderd binnen een maand, gaat de gemeente zelf over tot verwijdering.
- Wanneer een speelobject onveilig is, is de gemeente gemachtigd om het speelobject gelijk te verwijderen.

6.9 Risico’s bij uitvoering

Op 25 speelplekken wordt een ingreep voorgesteld waarbij geen toestellen worden terug geplaatst. In combinatie met de gestelde kaders levert dit de volgende risico’s op:

Weerstand tegen ambities en uitvoering
Het is mogelijk dat bewoners zich niet kunnen vinden in de voorgestelde ingreep en het bijvoorbeeld niet zien zitten dat de plek voor hun deur wordt omgevormd zonder toestellen. Het is daarom belangrijk dat de boodschap breder wordt getrokken dan alleen plekniveau en dat duidelijk wordt gecommuniceerd wat de beweegredenen zijn voor de voorgestelde ingrepen. Het gaat hierbij ook niet om het verwijderen van zoveel mogelijk toestellen, maar juist om het vergroten van de variatie en speelwaarde op wijkniveau.

Hoge verwachtingen
Als bewoners wordt gevraagd om mee te denken, wordt dit ook als kans gezien om wensen door te geven aan de gemeente. Dit is prima, maar het is belangrijk om vooraf aan het participatietraject te weten welke (financiële) ruimte er is voor (aanvullende) wensen zodat er tijdens een inspraaktraject geen beloftes worden gedaan die achteraf lastig of niet uit te voeren zijn. Door vooraf duidelijke kaders bij bewoners aan te geven wordt dit eenvoudig ondervangen.

Lange termijn uitvoering
Op de uitvoeringskaart (zie pagina 18) staan de voorgestelde ingrepen voor de komende 17 jaar. Het is natuurlijk mogelijk dat door nieuwe inzichten, budgetten of de samenstelling in de wijk, de behoefte m.b.t. de speelruimte binnen die periode verandert.

Een constant uitgangspunt is wel dat speelruimte altijd behouden moet blijven, ook wanneer hier geen toestellen meer staan. Zo blijft deze ruimte altijd beschikbaar voor toekomstige ontwikkelingen en initiatieven.

Voor speelterreinen die pas 5 jaar na het opstellen van dit uitvoeringsplan aan de beurt zijn is het advies om opnieuw te bekijken of de voorgestelde ingrepen nog aansluiten bij de wijk. Bijvoorbeeld door een wandeling met bewoners/kinderen.

Als tussentijds meer budget beschikbaar komt, wordt geadviseerd dit in te zetten op de centrale speelterreinen. Zo kan daar nog meer uitdaging worden aangeboden voor de hele wijk of zelfs gemeente.

6. Kaders voor uitvoering

6.10 Samenspelen

Hoe klein of groot de groep ook is, iedereen moet mee kunnen doen. Mensen met een beperking hebben op dit moment maar weinig kans om buiten te spelen, bewegen en anderen te ontmoeten. Nog meer dan andere inwoners lopen zij tegen sociale en fysieke drempels aan waardoor zij maar weinig in de eigen wijk buiten zijn. Door in de directe woonomgeving al in te zetten op plekken voor iedereen, kan samen spelen en dus inclusie al vanaf jonge leeftijd worden gestimuleerd. Dit vergt soms enige aanpassingen aan een speelplek, maar belangrijk is dat er vooral niet gedacht moet worden in speciale toestellen in een aparte hoek. Het gaat immers vooral om samenspel en inclusiviteit. Om dit belang te benadrukken is eind 2019 ook het SamenSpeelAkkoord getekend door onder andere de branchevereniging Spelen en Bewegen en het ministerie van VWS. In dit akkoord laten de ondertekenaars zien gezamenlijk op te trekken om samen spelen voor alle kinderen mogelijk te maken en roepen ze gemeentes op om hier ook aan mee te doen.
Ter inspiratie voor toepassing van het Samenspeelakkoord heeft de VNG een bundel uitgebracht “Aan de slag met samenspelen” (VNG: 2019). Hierin wordt gebruik gemaakt van de zogenaamde 100-70-50-richtlijn voor goede samenspeelplekken:

- Een kind of inwoners met een handicap moet zich 100% welkom voelen.
- 70% van de speelplek moet voor iedereen toegankelijk zijn (paden, ondergronden)
- 50% van de speelaanleidingen moet bespeelbaar zijn voor ieder kind.

Deze richtlijn is geen verplichting, maar een voorbeeld van hoe toegankelijkheid in de openbare speelruimte kan worden toegepast. Het gaat daarbij dus om meer dan alleen het plaatsen van rolstoelvriendelijke speeltoestellen.

6.11 Rookvrije generatie

Bij het herinrichten van een speelplek wordt altijd een bord of tegel geplaatst met de tekst “op weg naar een rookvrije generatie”. Dit is vastgesteld tijdens de B&W vergadering van 12 maart 2024.